

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Martini Bonacinæ Vtrivsque Signatvræ Referendarii
Compendium Omnium Operum de Theologia Morali,
omnibusque conscientiæ nodis**

Bonacina, Martino

Coloniæ Agrippinæ

Eucharistia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41152

nialiter peccato mendacii, & regulariter non tenentur restitutionem: nam hæc sunt communia mendacia, & homines ferè communiter norunt hæc esse stratagemata venditium, quibus emptores fidem non præstant; secus si emptores hujusmodi mendaciis pertrahantur ad emendum maioris pretio quàm alioquin emissent, ignorantes hæc esse stratagemata venditorum. *ib. n. 31.*

Episcopus.

Vide v. *Lex, Suffragium, Suspendio.*

Eucharistia.

Vide v. *Sacramentum.*

1. Eucharistia est sacramentum consistens sub speciebus panis & vini consecratis, significans Christum, & refectio- nem spiritualem: species consecratæ spectant ad hoc sacra- mentum. *tom. 1. de Sacramento Eucharistia, disp. 4. quæst. 1. punct. 1. n. 3. & 4.*

2. Sacramentum Eucharistiæ consistit in consecratione materiæ, seu materia consecrata, seu in speciebus consecra- tis: consequenter consistit in re permanente, & non in susce- ptione. *ib. n. 6.*

3. Fuit institutum à Christo prima die azymorum in ulti- ma cœna, ut patet *Luc. 22. Marc. 14.* Potuit Eucharistia con- tinere Christum ante Incarnationem, cum id non implicet. *ib. punct. 2. n. 2. & 4.*

4. Eucharistia adultis, saltem baptizatis, necessaria est, & ex præcepto Ecclesiastico, & divino affirmativo; secus de- cendum de infantibus, quibus Eucharistia non est necessa- ria, neque necessitate medii, neque necessitate præcepti. *ib. punct. 3. n. 2. & seq.*

5. Plures hostiæ consecratæ & consideratæ, quatenus uno actu sumuntur, sunt unum sacramentum: hinc recipiens plu- res hostias, aut unam grandiore, non recipit majorem gratiam ex opere operato; neque communicans sub utraq; specie (sacerdote excepto) plus gratiæ recipit, quàm qui sub una tantum specie communicat. *ib. punct. 4. n. 3. & seq.*

6. Materia remota sacramenti corporis Christi est panis

triticeus. Nomine *tritici* exclude panicum, milium, avenam, hordeum, quæ specie differunt à tritico; secus dicendum juxta aliquos de felica, seu fecala; peccaret tamen graviter conficiens sacramentum in fecala; nam uteretur materia dubia. *lb. q. 2. punct. 1. n. 1. & 2.*

7. Non quilibet panis triticeus est materia sufficiens hujus sacramenti; nisi his conditionibus concurrentibus; videlicet ut denominetur panis, ut sit confectus aqua naturali, ut sit coctus in furno, aut sub cinere, aut ferro calido, aut alia similitudine; denique ut sit præsens moraliter, & possit designari per particulam *hic & hoc* Unde panes dulciarii, confecti scilicet ex melle, vel lacte, vel aqua rosacea, vel alio simili liquore in magna quantitate, non sunt materia sufficiens hujus sacramenti; similiter nec pasta, lagana, pultes, aut similia, neque amydon, nisi de novo redactum in farinam, & compactum aqua coquatur igne, quia tunc denominabitur panis triticeus, cum amydon ex tritico conficiatur. *lb. n. 3. & seq.*

8. Potest etiam confici tam in azymis, quam in fermentato pane, unusquisque tamen debet se accommodare suæ Ecclesiæ, id est, Sacerdos Latinus debet consecrare in azymis, Græcus in fermentato, cum hic sit usus Ecclesiæ Græcæ, Græcus in Ecclesia Latina conficere posset in azymis, & Latinus in Ecclesia Græca in fermentato; non posset tamen Latinus in Ecclesia Latina conficere in fermentato. *lb. n. 8. & seq.*

9. Materia remota sacramenti sanguinis, est vinum ex vite; sive vinum sit nigrum, sive album, sive sit vinum miraculose factum, quale fuit in nuptiis Cana Galilææ, sive sit mustum, dummodo non sit sæculentum, aut impurum, alioquin committeretur peccatum ex suo genere mortale. *lb. punct. 2. n. 1. & seq.*

10. Vinum satis decoctum non videtur apta materia; quia mutavit speciem, nec est propriè vinum; nec acetum, cum non sit propriè vinum; nec agresta, quia nondum est vinum; similiter aqua è vitibus effluens non est materia apta; neque vinum ex malogranatis expressum, aut cerevisia, quia non est simpliciter vinum. Denique uvam non potest consecrari, quia non est res potabilis, seu vinum; secus dicendum est de vino congelato quod validè potest consecrari; quia si species vini jam consecratæ congelentur, remanet sub illis sanguis Christi; ergo potest etiam in vino congelato sacramentaliter consecrari. *lb. n. 3. & seq.*

11. Non

11. Non est necessarium necessitate sacramenti sub utraque specie consecrare; unde valida foret consecratio calicis facta ante panis consecrationem; esset tamen sacrilegium grave conficere tantum sub una specie; est enim necessarium necessitate præcepti divini affirmativi conficere sub utraque specie. Unde colligitur Sacerdotem non solum teneri consecrare sub utraque specie, sed etiam sub utraque specie communicare, quando quidem sacrificium perficiatur non solum consecratione, & oblatione; verum etiam consecratione. *lb. punct. 3. n. 2. 3. 4. 5. & seq.*

12. Sacerdos, qui metu mortis cogitur ad consecrandum, potestne sub una tantum specie consecrare? Non potest, quæ tenetur iterum consecrare, quando sub una specie apparet caro vel sanguis Christi. *lb. n. 10. & 11.*

13. Potestne Summus Pontifex dispensare, ut sacramentum Eucharistiæ sub una tantum specie conficiatur? Multi affirmant, multi negant; opinio negativa probabilior videtur. Hinc fit ut Sacerdos non possit tempore suæ mortis conficere sub una tantum specie, ut seipsum, vel alium infirmum communicet. *lb. n. 13. & 14.*

14. Vino admiscenda est aqua naturalis ex necessitate præcepti, non autem ex necessitate sacramenti, cum valida sit consecratio facta sine admixtione aquæ: peccat tam graviter, qui vino aquam non admiscet, aut qui miscet aquam artificiosam, loco naturalis. Et ne Sacerdos exponatur periculo conficiendi in materia indebita, modica quantitas aquæ adhibenda est in consecratione calicis; cavereque debet, ne ad summam quantitas aquæ tertiam vini partem excedat, propterea sufficit quælibet guttula sensibilis. Quod si Sacerdos ex oblivione aquam non infuderit, si advertat ante consecrationem, debet illam statim apponere, non vero peracta consecratione; quia non est admiscenda aqua sanguini Christi, sed vino. *lb. punct. 4. n. 1. 2. & seq.*

15. Aqua nondum in vinum conversa non convertitur in sanguinem Christi post consecrationem; hinc patet non adorari, sicut neque calix adoratur nisi ratione contenti. *lb. n. 8. & 9.*

16. Quæres, an aqua, quæ in vinum convertitur consecrationis forma inchoata, convertatur in sanguinem Christi? Respond. non converti in sanguinem, si aqua inchoata consecrationis forma, nondum erat in vinum conversa. *lb. n. 10.*

17. Quæ-

17. Quælibet parva quantitas sensibilis potest esse materia hujus sacramenti; sicuti potest quælibet magna quantitas præfens constituta, validè, sed non licitè consecrari; debetque materia consecranda esse aliquo modo determinata, & definita in mente Sacerdotis consecrantis. Hinc sequitur nullam hostiæ partem remanere consecratam, quando Sacerdos intendit solum quartam hostiæ partem, vel medietatem consecrare, non distinguens quam partem consecrare velit: præterea nullam hostiam remanere consecratam, si Sacerdos præfentes habeat decem hostias, & intendat quatuor tantum consecrare, non determinans quas velit consecrare: præterea sequitur validam esse consecrationem, quoad omnes hostias, quando quis plures consecrandas detulit ad altare, etiamsi in actu consecrationis recordetur illius solum hostiæ, quam præ manibus habet: nam dicitur habere intentionem determinatam ad omnes hostias virtualiter; secus dicendum de illis hostiis; quas quis inscio Sacerdote consecrandas apposuit, non enim remanent consecratæ; sicuti nec vini guttæ, quæ sunt extra calicem, quia Sacerdos non habet determinatam intentionem circa illas, quamvis illas habeat præfentes moraliter; secus dicendum de guttis existentibus in calice separatis à vino, quod etiam in calice continetur. *Ib. punct. 5. n. 1. & seq.*

18. Denique non est valida consecratio, quando quis habens decem hostias, intendit tantum quinque consecrare, quas Titius designaverit, aut quas Deus intenderit; cum Sacerdos non habeat intentionem determinatam, nec scire valeat hanc potius quam aliam esse consecratam. *Ib. num. 9. & 10.*

19. Materia consecranda debet ita præfens esse Sacerdoti consecranti, ut secundum communem loquendi modum possit verè & propriè designari & monstrari per particulam *hoc*, vel *hic*. Hinc colligitur sonum verborum non debere necessariò pertingere materiam consecrandam; & posse validè consecrari vinum in calice cooperto contentum, aut hostias in pyxide contentas; & posse similiter Sacerdotem cæcum validè consecrare materiam præfentem, hostiamque existentem à tergo etiam validè consecrari posse, si Sacerdos eam manibus teneat; nam propriè demonstrari potest per particulam *hoc*; neque esse necessarium ad validam consecrationem materiæ existentis coram Sacerdote, ut eam
actu

actu tangat dum consecratur. *ib. punct. 6. n. 1. & seq.*

20. Hostia post parietem, aut intra tabernaculum existeret consecrari non potest; neque si distet triginta passibus, aut tantum viginti, neque si sit tantum præsens in intellectu; neque similiter si inchoata consecrationis forma, materia non erat præsens. *ib. n. 9. & seq.*

21. His adde non posse Sacerdotem consecrare materiam præsentem & absentem uno & eodem actu; videtur tamen consecratio valida respectu præsentis, quia de materia præsentem verificatur forma. *ib. n. 8.*

22. Forma sacramenti corporis sunt hæc verba: *Hoc est corpus meum*; ita enim Christus ipse consecravimus. *ib. q. 3. p. 1. n. 1.*

23. Totus Canon non est necessarius necessitate sacramenti ad consecrationem; est tamen necessarius necessitate præcepti. *ib. n. 4. & 5.*

24. Valide conficitur sacramentum variata forma, si sensus formæ non varietur. Hinc valet consecratio, si dicatur *Hic cibus est corpus meum*; vel, *hæc res est corpus meum*; vel *hoc est corpus meum*, modò particula *hic*, non accipiatur adverbialiter, sed loco pronominis: validum est etiam sacramentum, si quis dicat, *Hoc est caro mea*; aut si omittat particulam *enim*. Invalida tamen esset consecratio, si diceret, *Hoc est corpus Christi*, quia Christus non est usus hac forma, nec verba proferuntur in persona Christi, sicut proferenda sunt; neque valeret hæc forma: *Hic panis est corpus meum*; aut, *hoc sit corpus meum*; aut si diceret, *hoc corpus Christi est corpus Christi*. Denique non valide conficitur sacramentum ab eo, qui prætermittit verbum, *est*, aut dicit, *ecce corpus meum*, omisso verbo, *est*. *ib. n. 6. & seq.*

25. Forma sacramenti sanguinis sunt hæc verba: *hic est Calix sanguinis mei*, peccat tamen graviter, qui omittit alia quæ in Canone continentur, cum aliqui Doctores velint illa esse de essentia consecrationis. *ib. punct. 2. n. 1. & 2.*

26. Quod attinet ad variationem in verbis formæ, dico invalidam esse, quoties sensus verborum substantialiter variatur; secus si accidentaliter tantum. *ib. n. 5.*

27. Sacerdos profert verba consecrationis non solum recitativè, verum etiam formaliter, & in persona Christi, suntque vera non minus quam forma aliorum sacramentorum; nam efficaciter operantur, quod significant, & ita est in re, sicut per illa verba significatur. *ib. punct. 3. n. 2. & 3.*

28. Per verba consecrationis constituitur Christus verus Deus, & homo sub speciebus panis, & vini; existitque quoad substantiam & accidentia sub qualibet specie; imò verò sub qualibet parte specierum, cum succedat in locum panis, qui erat sub tota hostia, & sub qualibet parte hostia. Idem dicendum est de sanguine sub specie vini; poniturque sub speciebus panis ex vi verborum corpus Christi verum, informatum anima cum sanguine, & humoribus ac ceteris partibus; & sub speciebus vini ex vi verborum est tantummodo sanguis Christi, quamvis per concomitantiam adsit etiam sub speciebus panis, & ratione hujus concomitanter in hoc almo sacramento, *ib. punct. 5. n. 1. 5. 11. & seq.*

Christus constituitur sub speciebus per transubstantiationem panis in corpus, & vini in sanguinem; desinit enim substantia panis & vini adveniente corpore & sanguine Christi. Nec audiendi sunt, qui asserunt substantiam panis eodem modo assumptam fuisse à Deo, quo humanitas assumpta est. *ib. punct. 6. §. 2. n. 1. & 2.*

29. Petes an actio conversionis, seu transubstantiationis dicatur adductiva, & productiva simul? Respond. affirmativè. *ib. n. 4.*

30. In eo instanti, in quo completur significatio verborum consecrationis, corpus Christi incipit esse sub speciebus, & sub illis tamdiu conservatur, quamdiu conservaretur panis, si sub illis speciebus existeret, nec desinit statim atque in os recipitur, aut in ventrem trajicitur; quia non ita statim desineret substantia panis, nec desinit esse sub speciebus per quamlibet alterationem specierum: imò verò quando fiunt apparitiones miraculosæ, Christi corpus remanet sub speciebus, si positis illis adhuc remaneret substantia panis; desinit tamen corpus Christi esse sub speciebus, quando ex illis vermes generantur; similiter & sanguis, quando vini species miscetur cum vino alterius speciei, novaque substantia sub illis generatur. *ib. §. 3. n. 7. & seq.*

31. Petes, quando aliquid generatur ex speciebus corruptis, an producat de novo materia panis? Probabile est novam produci. *ib. n. 11.*

32. Difficultas est, an adsit mutatio in Christo ad desitionem specierum? Alii negant, alii affirmant. *ib. n. 10.*

33. Eucharistia per se, & ex propria institutione, instituta fuit ad augmentum gratiæ conferendum, etiam si recipiatur.

tur cum actuali peccato veniali. Neque solum præservatur peccatis mortalibus, verum etiam per eam remittuntur peccata venialia ex opere operato, & datur auxilium ad reoperandum. Præterea effectus Eucharistiæ, est unio spiritalis cum Christo & fidelibus, & per eam tollitur, saltem secundario, pœna temporalis; profuntque species consecratae nutriendum corpus sumentis. *Ib. quest. 4. punct. 1. n. 1. & seq.*

34. Eucharistia non producit effectum antequam deglutatur; & consequenter, qui diu continet hostiam in ore, ut species corrumpantur antequam deglutiantur, non recipit fructum Eucharistiæ, quia non potest dici Eucharistiam manducare.

Suscipiens plures hostias successivè, recipit totum effectum in susceptione primæ hostiæ, neque confertur major gratia ex opere operato, quamdiu manent species in stomacho; quia gratia ex opere operato confertur manducanti in primo instanti, in quo est verum dicere, manducatum est. Sacerdos, qui deglutita parte tantum hostiæ moreretur, reciperet totum effectum sacramenti. Recipiens partem hostiæ cum peccato, non recipit gratiam, si statim per contritionem in gratia constitutus sumat reliquas hostiæ partes. *Ibid. punct. 2. n. 1. & seq.*

35. Minister consecrationis est solus Sacerdos, etiam excommunicatus, vel degradatus; is enim validè consecrat, cum retineat ordinem sacerdotalem: possuntque plures Sacerdotes eandem hostiam simul consecrare; modo eodem tempore perficiant formam. *Ib. qu. 5. punct. 1. n. 1. & seq.*

36. Minister ordinarius ad administrandam Eucharistiam est solus Sacerdos: extraordinarius vero potest aliquando esse Diaconus, ut in articulo mortis, sicut etiam alias sanguinem administrabat, imò verò Subdiaconus vel laicus, quamvis multi probabiliter dubitent de Subdiacono & laico.

Religiosis ministrantibus Eucharistiam sine licentia, imposita est pœna excommunicationis ipso facto reservata Papæ, nisi bona fides ex ignorantia excommunicationis illos excuset; aut nisi administrant infirmis in articulo mortis, quia tunc præsumitur adesse rati habitio Summi Pontificis, aut nisi habeant speciale privilegium, excepto die Paschæ, seu Resurrectionis, quo die non possunt Eucharistiam ministrare absque licentia parochi, nisi fortè ille cui ministrant, jam præcepto Ecclesiastico satisfecisset in propria parochia. *Ib. n. 4. & seq.*

37. Potest Sacerdos ex devotione seipsum communicare, præciso Missæ sacrificio; si tamen non adest alius Sacerdos qui ei administret; potestque Sacerdos etiam partem suæ hostiæ dare infirmo, vel etiam sano, si adsit rationabilis causa. *ib. n. 13 & 14.*

38. Caveat Sacerdos, ne Eucharistiam administret, non servato ritu, & decentia tanto sacramento debita; nec parochus deferat ad infirmum, quando eam terre nequit cum habitu decenti, id est cum stola & superpelliceo, præcedente lumine, nec tenetur deferre ad moribundum valdè festinanter currendo; secus dicendum de sacramentis Baptismi, & Pœnitentiæ; neque potest Sacerdos Eucharistiam aliis digitis conferre, si ob infirmitatem, vel chiragram nequeat eam pollice & indice administrare. Nulla alia dispositio præter gratiam requiritur in administrante Eucharistiam. *ib. punct. 2. n. 6 & seq.*

39. Amenti, qui ante amentiam benè & Christianè vixit, danda est Eucharistia, modò non sit periculum alicujus irreverentiæ. Item & obsessio, si adhuc utatur usu rationis, & semi-fatuis; præciso semper irreverentiæ periculo, & frequenti administratione. *ib. qu. 6. punct. 1. n. 4. & seq.*

40. Suscipiens Eucharistiam debet esse baptizatus; & præterea requiritur in eo fides & gratia; dubitansque probabiliter se mortaliter peccasse, tenetur confiteri ante sumptionem Eucharistiæ, si adsit copia Confessarii, & nullum sit periculum scandali: si enim scandali periculum adsit, non tenetur Sacerdos Missam jam inchoatam relinquere, etiamsi advertat se excommunicatum, vel non jejunum. Neque similiter laicus, qui jam ad linteam accessit cum aliis, communionis gratia, tenetur statim recedere, & accedere ad Confessarium, si recordetur alicujus peccati. Neque expedit, ut Sacerdos ad altare audiat reconciliationem alicujus communicaturi: & parochus non habens copiam Confessarii, potest præmissa contritione celebrare die festo, ne parochiani careant Missa. *ib. n. 2. 8. & seq.*

41. Adverte tamen eum, qui sibi conscius est culpæ lethalis, non posse Eucharistiam sumere, prætermisâ confessione, quando prædictæ rationes cessant, sed solum vulgè communicare ex devotione; similiter eum non posse ad Eucharistiam accedere, sine præmissa confessione, qui non habet copiam proprii Confessarii, sed alterius, cui non consue-

vit propria peccata confiteri; secus dicendum, si non habet copiam Confessarii approbati. *ib. n. 26 & seq.*

42. Adverte præterea Sacerdotem celebratum carentem Confessario, cui peccata reservata manifestet, teneri confiteri peccata non reservata. *ib. n. 31.*

43. Adverte denique Sacerdotem, qui sine confessione celebravit, præciso Tridentini præcepto, non teneri statim jure divino confiteri, si celebraverit in peccato mortali ex malitia, si ex inadvertentia, & oblivione peccati; cum præceptum confessionis faciendæ ante communionem sit affirmativum, quod non obligat pro semper. *ib. n. 41.*

44. Quæres: an danda sit Eucharistia infirmo, dum ignoratur ipsius dispositio? Resp. ministrandam esse; nullus enim præsumitur malus, nisi probetur. *ib. n. 42.*

45. Suscipiens Eucharistiam, per se loquendo, debet media nocte esse jejunus; jejunio non solum Ecclesiastico, verum etiam naturali, id est, jejunio, quod importet abstinence à qualibet re. Hinc sequitur eum frangere jejunium, qui post mediam noctem aliquid deglutit, quod vespertino tempore ore sumpsit, aut qui medicinam ore sumpsit, secus dicendum de eo, qui aromata ori imponeret, eaque dentibus tereret ante sumptionem Eucharistiæ causa vitandi noxiæ aeris, modo nihil deglutiat; nam si deglutiat, aut trajiciat papyrus, frangit jejunium, etiam si postea evomat. *ib. punct. 2. n. 5. & seq.*

46. Non peccat communionem recipiens post pollutionem sine culpa secutam. *ib. n. 4.*

47. Suscepturus Eucharistiam non est necesse ut digerit cibum, aut dormierit post cœnam; potestque Sacerdos habens palato affixas reliquias hostiæ secundam ablutioem sumere, ut illas trajiciat; similiter etiam repertas in patena post ablutioem, aut postquam diu se detinuit in communicandis aliis post purificata vasa, si reliquæ istæ fuerint consecratæ in eo sacrificio; nam censetur una actio moralis.

Idem dicendum quando Sacerdos reperit aliquas particulas hostiæ, quas dubitat esse consecratas. Imò verò licet est aliquando sumere Eucharistiam tracto jejunio, si Sacerdos prævideat fore, ut Eucharistia ad manus infidelium perveniat, aut ita ferat alia gravior necessitas. Similiter qui aquam loco vini consecravit & sumpsit, debet de novo vinum consecrare, & sacrificium perficere; nam integritas sa-

crificii præponderat præcepto Ecclesiastico de sumenda Eucharistia cum jejunio: unde sequitur posse dari Eucharistiam infirmo non jejunio per modum viatici. Quod etiam intellige in casu mortis violentæ, si communicatio commodè nequeat anticipari, vel differri. *ib. n. 11. & seq.*

48. Post Eucharistiæ sumptionem expedit aliquantulum abstinere à communi cibo & potu, ob majorem reverentiam sacramenti *ib. n. 25.*

49. Præceptum divinum sumendæ communionis, per se loquendo, obligat sub mortali in articulo mortis naturalis, aut violentæ; teneturque judex reo concedere tempus communicandi, præciso periculo damni communis, aut alterius justæ causæ. Qui paulò ante mortem communicavit, non tenetur Eucharistiam sumere in periculo mortis; neque tenetur iterum communicare, qui post sumptum viaticum mortaliter peccavit. *ib. quest. 7. punct. 1. n. 1. & seq.*

50. Fideles tenentur ex præcepto divino communicare, non solum in articulo mortis, verum etiam aliquoties in vita; cui præcepto satisfaciunt, qui semel in anno secundùm determinationem Ecclesiæ, Eucharistiam recipiunt. *ib. n. 2. & 10.*

51. Non potest aliquis, præsertim laicus, sæpius in die communicare; privilegium enim ter communicandi in die Natalis Domini, extenditur solum ad celebrantes. *ib. n. 11. & 13.*

52. Quæres, qua hora diei possit aliquis communicare? Resp. jejunium posse communicare qualibet hora diei, sedulo scandalo, quamvis Sacerdos non possit post meridiem celebrare. *ib. n. 14.*

53. Præceptum Ecclesiasticum sumendæ communionis à proprio Sacerdote semel saltem in anno in Paschate, obligat omnes fideles utriusque sexus, postquam ad annos discretionis pervenerunt. *ib. punct. 2. n. 1. & 5.*

54. Adultus dubitans de tempore, quo tenetur communicare, stare debet judicio prudentis Confessarii, vel parentum. *ib. n. 2.*

55. Sed modò dubium est, quid nomine *Paschatis*, hic intelligatur? Resp. nomine Paschatis non intelligi solum diem ipsum solemnitatis Resurrectionis, sed etiam tempus, quod incipit à die cœnæ Domini, vel etiam à Dominica Quadagesima, usque ad Octavam Paschæ, quando ita legitima consuetudine receptum est. Omittens communionem in

Paschate, interdicens est ingressu Ecclesiæ, & privando Ecclesiastica sepultura. Huic præcepto non satisfacit, nisi Eucharistia sumatur in propria parochia, de manibus proprii pastoris, aut alterius Sacerdotis de illius licentia. Excipitur tamen viatores, aut eos, qui ad certum tempus ab illa absunt, aut communicant in Ecclesia Cathedrali suæ diocæsis. *ib. n. 6. 8. & 19.*

56. Laici inservientes religiosis, debent tempore Paschatis communionem sumere in propria parochia; nisi ea monasteria exempta sint à cura parochorum. *ib. n. 10.*

Qui non communicavit in Paschate, non tenetur quantum primum communicare; nec peccat mortaliter, si quamprimum data opportunitate non communicet; sicuti non tenetur anticipare communionem, qui prævidet se eam tempore debito non posse recipere, cum ante tale tempus præceptum communionis non obliget. *ib. n. 13.*

A D D I T I O.

Quæres: An vino in Eucharistia sit admiscenda aqua, & quomodo? Resp. Esse admiscendam, est de fide ex Concilio Trullen *can. 32.* Florent. Trident. & aliis, & habetur in cap. *in quodam c. cum Martha, de celebr. Miss.* Constat etiam Ecclesiæ usu, & perpetua traditione, quæ colligitur ex SS. Patribus relatis à Suarez *disp. 45. sect. 2.*

Hæc aqua misceri debet in modica quantitate: ut patet ex Florent. dicente, miscendum esse paululum aquæ, & quantum modicissimam. Et hoc necessarium tantum de Ecclesiæ præcepto: hæcque est sententia S. Thom. *art. 6.* & Theologorum cum Magist. *d. 11.* Alons. *q. 32. num. 5. a. 2.* Inno. *lib. 4. c. 32.* Filliuc. *tra. 4. de Eucharist. quaten. sacram. est c. 4. de form. pan. & vin. fol. 78.*

Quæres: Quid fiat de huiusmodi aqua tempore consecrationis, & an convertatur in sanguinem? Resp. aquam infunditur in calicem, ut convertatur in sanguinem; & quidem si tempore consecrationis sit conversa in vinum, etiam vertetur in sanguinem. Quod ut plurimum verisimile est accidere, si in debita proportione misceatur & suo tempore. Si vero non sit conversa, manebit aqua pura, ut docet communis opinio Suarez *sect. 4.*

Quæres de defectibus post consecrationem, quomodo illi

occurrendum. Resp. In particulari id posse contingere sex præcipuè modis, qui habentur fusè in Missali, & de iis, plura Suar. *disp. 85. sect. 1.* Primus modus, si sit venenum admixtum tunc enim species illæ servandæ sunt, donec corrumpantur, & projiciendæ deinde in sacrarium, & alia materia consecranda, vel utriusque speciei, vel alterius. Secundus, si animal aliquod in sanguinem cadat; tunc enim si sine periculo vomitus sumi potest, optimè fiet; sin minùs, extrahendum, diligenter lavandum, comburendum, & ablutio cum cineribus in sacrarium mittenda, deinde sumendus sanguis. Quòd si animal fuisset venenosum, tunc idem faciendum, quod in primo. Tertius, si congeletur, sed tunc liquefiat per ignem adhibitum Quartus, si timeatur incurfus hostium, & injuria sacramento; tunc enim consummandum ceteris omissis, si aliter fieri non possit. Quintus, si per miraculum dispareat, vel in ea appareat caro, vel sanguis, tunc enim vel iterum consecranda erit, ut Missale docet; vel tantùm id verum est, de consilio, ut docet S. Thomas. Sextus, si effundatur sanguis, ita ut omnino à sacerdote sumi non possit, & tunc alius est consecrandus, ut dicitur in Missali. Filliucius *tr. 5. de Euchar. quat. est sacrific. c. 4. de prac. celebr. aliorumque ministror.*

Quæres: An quovis die per annum licitum sit celebrare? Resp esse licitum, excepto die Parasceves; ita ut etiam non liceat privatim celebrare, sine peccato mortali. Et ratio est, quia Christus seipsum eo die obtulit in cruce; veritate autem præsentem, debet cessare figura; Missa enim est typus sacrificii crucis. Hæc Busæus.

Quæres: Sitne certum tempus constitutum confessioni faciendæ in anno præscriptum? Ant. Sot. Ledesm Angl. putant, nullum certum tempus esse præscriptum, eò quòd in Canon. tantùm communioni certum tempus præscriptum, scilicet Paschæ, sit Itaque si quis ante Quadragesimam, vel sub initium Quadragesimalis jejuniis esset confessus, non tenetur, in Paschate communicaturus, secundo confiteri; modo sibi conscius mortalis peccati non esset, & etiam scandalum abesset. Contraria sententia probatur *in tract. de pœnit. & rectius D. Thom. quoad. 1. art. 1. Medin. in Cod. de pœnit. & alii putant præscriptum tempus Paschæ, quod etiam est communioni, 1. quia consuetudo ita jam obtinuit. Denique Conc. Trid. sess. 14. can. 5. maximè probat, & amplectitur, tamquam piam & meritò retinendam 2. Quia communioni*

semper præscriptum fuit tempus Paschæ; at numquam sine confessione licuit communicare. Ut Cyprian. *serm. de lapsis*, & Leo *epist. 9. ad Theodor.* & Sixtus IV. *in extrav. quædam* vetuit religiosi, ne umquam docerent populum Christianum, non teneri ad confessionem circa Pascha. Hæc Bufæus.

Quæres: An qui neglexit confiteri circa Pascha, possit differre confessionem, sine novo peccato, in annum sequentem. Ant. & Sylv. putant, quod possit, sicut & communionem. Et ratio est, quia utrumque est præceptum affirmativum, & obligativum tempori, sicut & jejunium, v. g. vigilia Nativit. At rectius Sot. Navar. & Medin. putant, non posse differri, quia præceptum confessionis propriè est negativum, nempe de non differenda confessione ultra annum. Deinde, confessio non est propriè alligata tempori, tamquam jejunium v. g. vigiliæ; sed habet se per modum obligationis, quo quis v. g. obligaretur restituere debitum circa festum Paschæ, quo tamen, si non restituat, nihilominus tamen deinceps ad restituendum tenetur. Unde sequitur, cum continenter, & pro semper homo obligetur ad confitendum, postea toties eum peccare mortaliter, quotiescumque deliberatè proponit, non confiteri; sicut peccat debitototies proponit non restituere, cum tenetur. Bufæus.

Qui in Paschate communicavit, si in articulo mortis non communicet, ex negligentia quadam, sine contemptu, non peccat mortaliter Sylv. *Euchar. 3. n. 3.* & Cajet. *Cōmuniō. Fu. commun. n. 4. ex Cajet. Syl. cōmun. 3. n. 1.* vid. Tol. *l. 6. c. 18. in fine.*

Qui in Paschate transgressus præceptum non communicavit, non peccat iterum mortaliter, si postea non communicet; etsi quidam contrarium affirmant. Semel enim tantum id præceptum obligat, scilicet in Pascha. ut & præceptum de Confessione semel solum in quolibet anno. Sot. *d. 10. q. 1. n. 4.* Vid. *n. 148.* Val. *t. 4. d. 6. q. 2. p. 4.* Bart. *Med. l. 1. c. 14. §. 42.* Jo. *Med. q. de confess. semel in anno fac. Fu. commun. nu. 6.* Sylv. *en. 5. nu. 17.* Tol. *l. 6. c. 18.* Contrarium) Nav. *c. 11. n. 4.* Graff. *l. c. n. 25.* Suar. *l. c. d. 66. sect. 4.* Vigner. & Paludan. *ab eo citat. Az. l. 7. c. 40. q. 5.*

Qui per octo dies ante, vel post Pascha communicat, præcepto satisfacit, & qui longè post, ex consilio Confessoris, Navar. *l. c.* Suar. *d. 70. sect. 2.*

Potest communicari quavis diei hora, & quovis die, etiam in Parasceve. Vid. Rat. *div. offic. 6. c. 76.* Alma. *l. 1. offic. c. 12.* Jo. *Beltr. c. 99.* Ord. Rom. *lib. sacr. 5.* Greg. *2. tom. 20. l. 1. n. 17.*

gia. Ang. Euchar. 3. n. 36. Sylv. ib. n. 15. Viu. de Euchar. 116. 150.
Azor. l. 10. c. 25. q. 8.

Eucharistiam indignè sumens in die Paschatis, satisfacit
præcepto Az. l. 7. c. 41. q. 2. Reclamant alii. Emm. Sa in Aphor.

Excommunicatio.

Vide v. Censura, Clericus, Distributiones, Duellum, Hæresis.

1. Excommunicatio est censura Ecclesiastica, qua homo
baptizatus privatur aliquibus bonis communibus; videli-
cet consortio fidelium, participatione sacramentorum, &
communibus Ecclesiæ suffragiis. Minor excommunicatio
non privat tot bonis quot major. tom. 1. de Excommunicatio-
ne, disp. 2. q. 1. punct. 1. n. 2. & 3.

2. Quando fertur aliqua excommunicatio absque restri-
ctione majoris, vel minoris, sermo est de majori excommu-
nicatione, quæ absolutè & simpliciter dicitur excommuni-
catio. ib. punct. 2. n. 2.

3. Censuræ latæ à visitatoribus censentur latæ quodam-
modo per modum statuti, si latæ sunt intentione, ut perpe-
tuo durent, seu donec revocentur. ib. n. 3.

Excommunicationis majoris effectus.

4. Excommunicatus majori excommunicatione privatur
communibus Ecclesiæ suffragiis, peccatque mortaliter ap-
plicans excommunicato communia suffragia, ut Horas Ca-
nonicas, vel orationes Missæ, &c. Imò orans pro excommu-
nicato vitando incurrit minorem excommunicationem,
excepto die Parasceves, quo die specialiter Ecclesia orare
solet publicè pro hæreticis excommunicatis, ad imitatio-
nem Christi, qui pro inimicis oravit. Nec refert quòd ex-
communicatus sit contritus. ib. q. 2. punct. 1. n. 3. 4. & seq.

5. Quilibet excommunicatus, quamvis toleratus & non
vitandus, privatur communibus Ecclesiæ suffragiis. ib. §. 1.
m. 1.

6. Ut clerici percussor sit vitandus, requiritur notorium
facti, id est, ut percussio nequeat ulla tergiversatione celari.
Ad notorium facti plures requiruntur testes, quàm de-
cem respectu magnæ communitatis; & sex respectu par-